

І.П.Штефан

ПЕРШИЙ ПРОФЕСОР ФОНДОЗНАВСТВА УКРАЇНИ

Петро Веремійович Коломієць, як і відомі вчені-бібліотекознавці О.С.Сокальський, С.Й.Петров, З.І.Руда, В.М.Туров, В.М.Пілецький, увійшов в історію факультету бібліотечно-інформаційних систем Київського державного інституту культури.

Він народився 20 серпня 1929 р. у Богуславі на Київщині в робітничій сім'ї. Закінчив Терехівський технікум підготовки культосвітніх працівників. У 1952 р. - з відзнакою Харківський бібліотечний інститут, у 1956 - аспірантуру при ЦНБ. Поступово набирає фахового потенціалу. Замолоду він - бібліотекар Харківського тракторного заводу, в 23 роки - заступник директора Ніжинського технікуму підготовки культосвітніх працівників, у 26 - заступник директора з наукової роботи Республіканської медичної бібліотеки.

Одним з перших серед фахівців він почав досліджувати історію бібліотечної справи та вітчизняної медичної науки. Ним були підготовлені «Нариси розвитку бібліотечної справи в Україні» (25 друкованих аркушів), «З історії розвитку бібліотечної справи в Україні», «Короткий нарис розвитку бібліотечної справи в Україні», які й сьогодні використовуються студентами у процесі вивчення курсу «Історія бібліотечної справи в Україні». Праці вченого відзначають оригінальність мислення, аналітичний підхід.

Ряд наукових досліджень П.В.Коломієця присвячено проблемі систематизації документів, розробці класифікаційних схем документів у медичній галузі. На їх основі підготовлено науково-практичні посібники із систематизації літератури для спеціальних бібліотек. У них узагальнено відомості

з міжнародних і вітчизняних класифікаційних систем. Так, «Схема індексів систематичного каталога медичної літератури» є посібником для медичних бібліотек України, країн ближнього та далекого зарубіжжя.

Під керівництвом Коломієця уперше в практиці централізованої каталогізації було розроблено і запроваджено спосіб централізованого видання карткових (галузевого систематичного та алфавітного) каталогів.

У 1969 р. він очолив Республіканський відділ наукової медичної інформації (створений при Київському науково-дослідному інституті клінічної медицини), який, розробляючи концепцію інформаційного забезпечення медичної науки і практики, започаткував ряд оригінальних методик виявлення документів підвищеної інформаційної цінності для вчених і спеціалістів. Модель і методи відбору із світового інформаційного потоку таких документів, запропоновані Петром Веремійовичем як спосіб підготовки покажчиків наукових оглядів, у 1975 р. зареєстровано як раціоналізаторську пропозицію. 22 таких інформаційних покажчиків було опубліковано 15 галузевими науково-дослідними інститутами республіки. Ряд посібників, що мають загальнодержавну інформаційну цінність і значення для медичних бібліотек та органів інформації України, згідно із запитом методичних центрів інших республік, перевидавались у Москві.

Із найефективніших засобів бібліографічного забезпечення наукових досліджень з медицини П.В.Коломієць віддавав пріоритет предметному каталогу як апарату «концептуального пошуку»

інформації для наукових і практичних працівників. З його ініціативи на сторінках професійної періодичної преси організовувались наукові дискусії. Пропозиції, висловлені в статті «Яким шляхом іти до єдиної методики централізованої предметизації» (збірник «Советская библиография»), схвалено у 80-ті роки для запровадження колішньою Всесоюзною книжковою палатою в процесі розробки галузевої методики предметизації медичної літератури.

Щодо розв'язання проблеми оптимальних моделей класифікаційних систем для бібліотек України П.В.Коломієць вбачав перспективу в докорінному перегляді, адаптації до бібліотечно-інформаційної діяльності держави, міжнародних класифікаційних систем, їх взаємодії з вітчизняною класифікацією, що мала бути позбавлена ідеологічного догматизму, заполітизованості.

У 1974 р. (після захисту кандидатської дисертації) Петро Веремійович як висококваліфікований спеціаліст у галузі бібліотекознавства, бібліографознавства й інформатики Міністерством культури України був запрошений на викладацьку роботу в Київський державний інститут культури, брав безпосередню участь у його концептуальному становленні й розвитку, формуванні матеріально-технічної бази, кадрового потенціалу.

Загальнознаний фахівець-фондознавець і каталогізатор, він став фундатором кафедри організації бібліотечних фондів і каталогів.

Високий професіоналізм, педагогічний такт, стиль вузівського викладача і вченого, вимогливість, інтелігентність, широкердна людяність сприяли тому, що Петру Веремійовичу вдалося згуртувати навколо себе сильний творчий колектив кафедри.

Глибоке знання світових потоків інформації з різних галузей знань і закономірностей формування бібліотечних фондів дало змогу вченому започаткувати педагогічну авторську школу підготовки бібліотекарів-фондознавців вищої кваліфікації, визначити основні напрями навчання спеціалістів

у галузі аналітико-синтетичної обробки документів.

Копітка багаторічна робота, спрямована на розробку кваліфікаційних характеристик спеціалістів-комплектаторів і каталогізаторів, зіставлення і узгодження їх зі змістом фахової освіти, формування на цій основі моделі навчального процесу кафедри, переміщення акценту навчання зі студентської аудиторії безпосередньо в «бібліотечне виробництво», пошук активних методів навчання - все це сторінки біографії видатного педагога.

Творчий доробок П.В.Коломієця - це близько 200 наукових праць, науково-методичних посібників, статей. Цікавими були його наукові доповіді на всеукраїнських та міжнародних конгресах, конференціях і симпозіумах: «Про інформаційне забезпечення вітчизняних геронтологічних досліджень» (9-й Міжнародний конгрес геронтологів), «Проблема формування бібліотечних фондів в умовах відродження незалежної Української держави» (Перша наукова сесія Інституту бібліотекознавства ЦНБ ім. В.І.Вернадського), «Деякі проблеми відродження бібліотечних фондів в умовах розбудови Української держави» (Всеукраїнський конгрес бібліотекарів) та ін.

Петро Веремійович Коломієць - один з аналітиків-основоположників розв'язання першочергових проблем документознавчої галузі. Він чинив не найпершим підтримав колектив ЦНБ у питаннях створення загальнодержавної системи «Єдина документально-інформаційна пам'ять України».

П.В.Коломієць - перший вітчизняний професор-фондознавець. Підсумковим став створений ним підручник для вищої бібліотечної школи «Бібліотечні фонди», в якому він не встиг дописати останню сторінку.

Не стало вченого, людини безмежної душевної щедрості, благородства і простоти.

Учням і колегам Петра Веремійовича, який вписав важливу сторінку в культурне відродження України, продовжувати його справу. ■